

## **ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ**

**Мельник І.О.,  
канд. екон. наук, доцент  
Крижова В.А.,  
здобувачка вищої освіти  
Миколаївський національний аграрний університет**

Фінансова грамотність населення є ключовим фактором економічного розвитку країни. У сучасному світі, де фінансові послуги стають дедалі доступнішими, критично важливо, щоб громадяни володіли знаннями та навичками для ефективного управління своїми фінансами. Високий рівень фінансової грамотності сприяє не лише особистому благополуччю, але й загальному економічному зростанню, впливаючи на інвестиційні рішення, заощадження та споживчі витрати.

Фінансова грамотність визначається як здатність ефективно управляти власними фінансами, приймати обґрунтовані рішення та розуміти основні фінансові концепції. Вона охоплює вміння планувати бюджет, розуміти кредитні механізми, інвестувати, заощаджувати та усвідомлювати фінансові ризики. Грамотне управління бюджетом дозволяє контролювати доходи і витрати, уникати надмірної заборгованості та забезпечувати фінансову стабільність. Знання про кредитні інструменти допомагає розуміти умови кредитування та уникати не вигідних фінансових зобов'язань. Інвестиції та заощадження є критично важливими для досягнення довгострокових фінансових цілей, тоді як усвідомлення ризиків і розуміння механізмів страхування забезпечують захист від непередбачених обставин [1].

Для оцінки рівня фінансової грамотності населення використовуються різноманітні методи, включаючи опитування, тестування, аналіз фінансових рішень і соціологічні дослідження. Ці підходи дозволяють не лише зрозуміти загальний рівень фінансових знань у суспільстві, але й виявити конкретні сфери, де потрібне покращення. Результати таких досліджень є основою для розробки

цілеспрямованих освітніх програм та державних політик, спрямованих на підвищення фінансової грамотності населення [2].

Вплив фінансової грамотності на економічний розвиток країни є багатограним і суттєвим. Перш за все, вона формує людський капітал, дозволяючи індивідам приймати більш зважені рішення щодо освіти, кар'єри та інвестицій, що в кінцевому підсумку підвищує продуктивність праці та рівень доходів. Споживачі з високим рівнем фінансової грамотності ефективніше оцінюють альтернативи на ринку, оптимізуючи свої витрати і збільшуючи загальний попит на якісні товари та послуги. Крім того, фінансово грамотні громадяни схильні до більш раціональних інвестиційних рішень, що сприяє зростанню капіталовкладень в економіку та стимулює її розвиток.

Фінансова грамотність також безпосередньо впливає на продуктивність праці. Працівники, які краще розуміють фінансові механізми, ефективніше управляють своїми ресурсами, що зменшує фінансовий стрес і покращує концентрацію на робочому місці. Вони більш схильні інвестувати у власну освіту та підвищення кваліфікації, що підвищує їхню цінність на ринку праці. Крім того, фінансово грамотні індивіди частіше проявляють підприємницьку ініціативу, створюючи нові робочі місця та стимулюючи інновації в економіці.

У контексті інвестиційних рішень домогосподарств фінансова грамотність відіграє вирішальну роль. Люди з високим рівнем фінансової освіченості краще розуміють різноманітні інвестиційні інструменти, здатні адекватно оцінювати ризики та потенційні доходи, що дозволяє їм уникати не вигідних вкладень і максимізувати прибуток від інвестицій. Вони також усвідомлюють важливість довгострокового фінансового планування, що позитивно впливає на загальну фінансову стабільність як окремих домогосподарств, так і економіки в цілому [4].

Для подальшого розвитку фінансової грамотності та посилення її позитивного впливу на економіку важливо зосередитися на кількох ключових напрямках досліджень. По-перше, необхідно глибше вивчити вплив культурних і соціальних факторів на фінансову поведінку різних груп населення. Це допоможе розробити більш ефективні й таргетовані програми фінансової освіти. По-друге,

важливо провести комплексну оцінку ефективності існуючих освітніх програм з фінансової грамотності, щоб визначити найбільш дієві методики та підходи. По-третє, слід дослідити потенціал нових технологічних рішень, таких як мобільні додатки, онлайн курси та інтерактивні платформи, які можуть революціонізувати підходи до навчання фінансової грамотності.

Особливу увагу варто приділити порівняльному аналізу рівня фінансової грамотності та методів її підвищення в різних країнах. Такі дослідження допоможуть виявити найкращі світові практики та адаптувати їх до місцевих умов, враховуючи специфіку економічної системи та культурні особливості кожної країни. Крім того, важливо вивчити взаємозв'язок між фінансовою грамотністю та цифровізацією фінансових послуг, оскільки розвиток фінтех-індустрії створює нові виклики та можливості для споживачів фінансових послуг [4].

Підсумовуючи, можна відзначити, що фінансова грамотність є критично важливим елементом сучасної економічної системи. Вона не лише забезпечує індивідуальний фінансовий добробут громадян, але й суттєво впливає на економічний розвиток країни в цілому. Інвестиції в підвищення фінансової грамотності населення слід розглядати як стратегічний напрям державної політики, спрямований на забезпечення стійкого економічного зростання та підвищення якості життя громадян. Подальші дослідження в цій галузі допоможуть розробити більш ефективні стратегії підвищення фінансової грамотності та максимізувати її позитивний вплив на економічний розвиток країни.

### **Список використаних джерел**

1. Семенюк А. І. Фінансова грамотність населення як основа фінансової безпеки держави. Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу України : матеріали студентської науково-теоретичної конференції, 23-25 березня 2022 р., Миколаїв / Обліково-фінансовий факультет. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 74-76.

2. Біліченко О., Крижова В. Інтелектуальний капітал України. Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти : матеріали VIII міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.(м. Миколаїв, 15-16 листопада 2023 р.). Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 4-10.

3. Табацкова А. В., Пономарьова О.П. Ключові аспекти формування трудових ресурсів в інформаційному суспільстві. Modern Economics. 2021. № 30(2021). С. 191-196. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V30\(2021\)-30](https://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021)-30) (дата звернення 26.09.24)

4. Мільман Л., Кучмійова Т. Фінансова політика держави в умовах цифровізації економіки. Цифрова економіка та економічна безпека. 2023 Вип. 8 (08). С. 173-177. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.8-29> (дата звернення 26.09.24)